

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih : 12.06.2024
Sayı : 650

10/1491

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye’de giderek artan çocuk işçiliğinin sebeplerinin ve ucuz işgücü olarak sömürülen çocukların yaşadıkları sorunların tespit edilmesi ve bu sorunların çözümlerinin belirlenebilmesi amacıyla Anayasa’nın 98 ve TBM İç Tüzüğü’nün 104. ve 105. maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması için gereğini talep ederiz. 10.06.2024

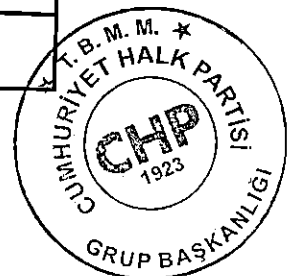
S. S. A.
Sarıhan T. T. T.
D. Y. M. V.

Aliye T. T. T. S. S. S.
A. V. K. T. T. T.

Av. Mahmut Tanal
Şanlıurfa Milletvekili

MİLLETVEKİLİ ADI SOYADI	SEÇİM BÖLGESİ	İMZA
Mehmet GÖZEMANLI	Hatay Mv	
Ayhan BAKUT	Adana	
Serhan SARI	Bolukör	
Günce Akın Ilgüdi	İstanbul	
Melih Meriç	Gaziantep Mv	
Yekâ Ağababa	Mahmudiye Mv	
UZAS KARASU	Sivas Mv	
Gizem ÖZCAN	Muğla Mv.	
Ömer SARIKAL	Bursa Mv.	
Yunus Emre	İstanbul	
Ediz Ün	Edirne	
Tevfik BINGÖL	ANKARA Mv	
Talib ÖZCAN	Düzce Mv.	
Mehmet TAHTAŞ	Çorum Mv.	
Turan Zengin ÖZEL	İstanbul	
Yusu Zenginli	Dartın	
Mehmet Kankar	Kocaeli	
Bekir Başerünger	Manisa	
Mahir DOĞAT	İzmir	
Umut AKDOĞAN	Ankara Mv	

GEREKÇE:

Küresel bir sorun olan çocuk işçiliğini önlemek amacıyla Birleşmiş Milletler (BM) tarafından 12 Haziran, Dünya Çocuk İşçiliği ile Mücadele Günü ilan edilmiştir.

Uluslararası Çalışma Örgütü'ne (ILO) göre çocuk işçiliği, çocukları çocukluklarını yaşamaktan alıkoyan, potansiyellerini ve saygınlıklarını eksiltten, fiziksel ve zihinsel gelişimlerine zarar verici işlerde istihdam edilmesi olarak ifade edilmektedir.

UNICEF veya resmi adıyla Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu ise çocuk işçiliğini, "Çocuğun yaşına ve işin türüne bağlı olarak, minimum çalışma saatini aşan ve çocuğa zararlı olan iş" olarak tanımlamaktadır.

Çocuk işçiliği, temel bir çocuk hakkı ihlali olarak karşımıza çıkmaktadır. Çocuk işçiliği, çocukların sağlığı, eğitimi, gelişimi ve refahı için önemli bir tehdittir.

Bir sömürü biçimi olan çocuk işçiliği, tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de ciddi bir sorun teşkil etmektedir. İktidarın yanlış ekonomik politikaları sonucu iyice derinleşen yoksulluk, göç, eğitim, ebeveyn işsizliği, mevzuatlardaki, denetimlerdeki eksiklikler ve işverenlerin ucuz emek olarak gördüğü çocuk işgücü talebi, Türkiye'deki çocuk işçiliğinin belli başlı sebeplerindendir.

Her ne kadar TÜİK tarafından son olarak yapılan "Çocuk İşgücü Araştırması"nda, Türkiye'de 5-17 yaş grubunda çalışan çocuk sayısı 1 milyonun çok altında gösterilse de ülkemizde en az 2 milyon çocuk işçi bulunmaktadır. Bu sayı yaz aylarında 5 milyona yaklaşmaktadır.

İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisi'nin (İSİG) 2021 verilerine göre de çocukların yüzde 30,8'i tarım, yüzde 23,7'si sanayi, yüzde 45,5'i hizmet sektöründe çalışırken, geri kalan yüzbinlerce çocuk sokakta, küçük ve orta ölçekli işletmelerde, ağır ve tehlikeli işlerde sömürülmektedir.

Özellikle mevsimlik tarım işçisi olarak çalıştırılan okul çağındaki çocuklar, büyük mağduriyet yaşamaktadır. Türkiye'de çocuk nüfus oranının en yüksek olduğu il konumundaki Şanlıurfa, mevsimlik tarım işçiliği ile özdeşleşmiştir.

Her yıl binlerce Şanlıurfalı aile, çocuklarıyla birlikte mart ayından aralık ayına kadar mevsimlik tarım işçisi olarak Türkiye'nin dört bir yanına dağılmaktadır.

Yoksulluk sınırının altında, üç kuruş günlük yevmiye ile yaşamlarını idame ettiren ebeveynleriyle birlikte mevsimlik tarım göçüne katılan 18 yaş altı çocuklar, sağlık, beslenme, barınma ve hijyen koşullarından uzak büyümelerinin yanı sıra eğitimden de mahrum kalmaktadır. Mevsimlik tarım işçisi çocuklar, sezon bitene kadar okula gidememektedir. Düzenli olarak okulda bulunmayan, derslerinden geri kalan, merkezi sınavlara katılamayan mevsimlik tarım işçisi çocuklar, geleceğe umutla bakamamaktadır. Yaşlıları okuldayken kendileri aileleriyle birlikte geçim derdinden yollara düşen tarım işçisi çocuklar, temel bilgilerden yoksun kalmakta, öğrenme becerileri yavaşlamaktadır.

Vaktinde gidemedikleri okula adapte olmakta zorluk çeken mevsimlik tarım işçisi çocuklar, bir süre sonra ya ailelerinin yönlendirmesiyle ya da diğer sebeplerle okuldan, eğitim

hayatından tamamen kopabilmektedir. Geleceğimizin güvencesi çocuklarımızın yeri tarlalar değil, okul sıraları olmalıdır.

Mevsimlik tarım işçisi olarak aileleriyle birlikte tarlalarda çalışan çocuklar açısından, çocuğun üstün yararı ilkesi yok sayılmaktadır.

Tarım işçiliği, çocuklar için “en kötü çalışma biçimleri” arasında yer almaktadır. Gezici mevsimlik tarım işçiliği ise tarım işçiliğinden de farklı olarak aileleriyle birlikte ırgatlık yapan çocuk işçiler için pek çok riski barındırmaktadır. Mevsimlik tarım işçisi çocuklar, kötü koşullarda barınmakta, yetersiz beslenmekte, bulaşıcı hastalık riskiyle karşı karşıya kalmaktadır. Uzun saatlerce köle gibi çalıştırılan mevsimlik tarım işçisi çocukların yaşam hakkı ihlal edilmektedir. Her yıl çok sayıda mevsimlik tarım işçisi çocuk, balık istifi şeklinde bindirildikleri kamyon kasasında, traktör römorkunda, minibüste kaza sonucu ya da çalışırken hayatlarını kaybetmektedir.

İş cinayetleri sonucunda ölen çocuklar için Meclis’in harekete geçmemesi, biz parlamenterler açısından utanç kaynağıdır. İşçi Sağlığı ve İşçi Güvenliği Meclisi’nin (İSİG) kamuoyuyla paylaştığı veriler, 2013 ve 2024’ün ilk 4 ayı arasında en az 689 çocuğun çalışırken hayatını kaybettiğini göstermektedir. İllere göre dağılımda ise en fazla çocuk işçi ölümü, Şanlıurfa ilinde yaşanmaktadır. Şanlıurfa’yı Gaziantep, İstanbul, Adana, Konya ve Antalya izlemektedir.

İSİG verileri kapsamında iş kollarına göre çocuk işçi ölümleri incelendiğinde tarım/orman yüzde 55’le en yüksek paya sahip işkoludur. İnşaat/yol çalışmalarında ölen çocuk işçilerin payı yüzde 11 olarak gerçekleşirken, metal ve konaklama iş kolunda ölenlerin payı ise yüzde 7 olarak açıklanmıştır. Gıda iş kolundaki ölümlerin payı ise yüzde 3’tür.

Çocukların çocukluk dönemlerini yaşayabilmelerini sağlamak, onları her türlü fiziksel, duygusal, ekonomik ve cinsel istismardan korumak; anne, baba ve çocukların bakımıyla yükümlü olanların yanı sıra devlet ve toplumun ortak sorumluluğudur.

Çocuk işçiliği sorunu Türkiye’de katlanarak büyürken, TBMM’nin seyirci konumunda kalması beklenemez. Türkiye’de çocuk işçiliğine dair kapsamlı politikalar oluşturularak, gerekli çalışmaların ortaya konulması ve çocuk işçiliğinin önlenmesi adına TBMM bünyesinde bir araştırma komisyonunun ivedilikle kurulması gerekmektedir.

Türkiye’deki çocuk işçi oranının belirlenmesi, çocuk işçilerin içinde bulunduğu elverişsiz koşulların tespitinin yapılabilmesi, çocuk işçi çalıştırılmasına ilişkin mevzuat ve yaptırımların ne derece etkili olduğu ve yapılması gereken düzenlemelerin tespit edilmesi gerekmektedir.

